

Drunnur

Eftir Chr. Matras.

Í hini frálíku bókini *Sær er siður landi* (1949) sigur Rasmus Rasmussen okkum frá, hvussu livandi fóstuhaldið, hesin arvurin frá katólskari tíð, var á bygd eini 70 ár herfyri. Hann tekur so til orðanna (bls. 149): «Ikki fór kjøt-potturin upp yvir eldin í fóstuni, heldur ikki var kjøt havt til viðskera heima við hús i fóstu, og tað er ivamál, hvussu beint tað var, at lata bein út í súpan til bót í fóstu; tó høvdú útróðrarmenn kjøt við sær í fóstu sum aðrar tíðir, tí úti á báti guldu aðrir siðir enn uppi á landi». Hann leggur so afturat (bls. 154): «Páskamorgun var mikil kjøtdagur í bónadansgarði». Hetta fær okkum at hugsa um reglurnar, sum sungnar vórðu fyri okkum í barnaárnum: «Fegin vildi muður mín / fingið ein feskan lambsdrunn / fyrsta páskamorgun». Hesar reglurnar eru, hóast tær ikki eru uppskrivaðar fyrr enn um miðjuna av seinastu øld, komnar úr føroyskum miðaldarskaldskapi, og eru tær so elsta dömið um, at føroyingar kalla ein part (eitt stykki) av lambskrovinum drunn. Annað er so tað, at fáur man í Føroyum, seinni í tiðini í hvussu er, hava smakkað feskan lambsdrunn páskamorgun. — Annars er, sum vant, so, at í orðabókarhandritunum hjá J. C. Svabo (hitt elsta er frá 1773) er orðið («drunnur, s. m.») fyrstu ferð skriftfest. Av týðingum har er nóg mikið at nevna tað, sum høvuðshandritini hava, M, sum Nicolai Mohr (hann doyði 1790) hevur skrivað, og S¹, sum Svabo skrivaði heima í

Føroyum onkuntið aftan á 1800. M týðir so: «Rumpe, den bageste Deel af et Dyr, cauda l. nates animalis», og S¹ so: «Rumpe, podex». Ongastaðni hjá Svabo, hvørki í orðabók ella «Indberetninger», er nevnt nakað um brúdleyp ella um yrking í sambandi við drunn. Í orðabókini og «Indberetninger» er hitt samansetta orðið drunnhvíti, og í orðabókini eisini samansetingin drunnskeki. Sí um hesi bæði orðini seinni.

Áðrenn vit siga meira frá orðinum sjálvum, sum evnið er í hesari grein, fara vit nú at leggja fram tað, sum vit finna í skriftum um tann brúdleyppsiðin, sum bundin er at drunnum. Fyrsti maður, ið greiðir frá siðinum, er *Jørgen Landt*, sum var prestur í Norðstremoy (Kvívik) 1791–98. Í bók síni um Føroyar (1800) hevur hann (bls. 449–50) hetta um brúðarhúsdagin: «Morgen den derpaa modtager Brude-Parret, endnu liggende i Sengen, Gæsterne Gaver, som almindelig bestaae af $\frac{1}{2}$, 1 eller 2 Crownen, og af de hos dem havende Flasker iskjenke de for hver Gæst et Glas Viin eller Brændeviin. Denne heele Dag henbringes med afvælvende Spiisning og Dands; men ved Aftensmaaltidens Slutning frembærer en af de viktigste Gæster Rumpestykket af den til Brylluppet slagede Koe, den ved Stykket fastsiddende og opad krumbøjede Svands er pyntet med kolørte Silkebaand, ligesom heele Stykket undertiden er ziret med forgylde og figurerete Papirer; den frembæres med en fremsagt rimet Ramse, hvis Indhold er denne Rets Berømmelse, ja den slagtede Koes Skjebne og Hændelser fortælles undertiden i disse Riim saa moersomt, det kan lade sig gjøre. Fadet med dette Kjødstykke nedssættes paa øverste Bordende, hvor det flyttes fra den ene til den anden, og hvorved enhver, der har Lyst, frembringer sine rimede Vittigheder, da nogle moere ved træffende Satirer, andre ved at opvække Skoggerlatter.» Sum dömi um, hvat ið meint er við «satirer», leggur Landt hetta afturat: «En formeentlig, især af deres Øvrighed eller Foresatte, dem tilføjjet Forurettelse

tjener dem undertiden ved slige Lejligheder til beq(v)emt Stof; saaledes, da en Færøeboer engang var bleven dømt i Mulct for at skulle have skudt en Edderfugl, uagtet de 2de fremstaaende Vidners uovereensstemmende Udsagn i Henseende til en ej uvigtig Beskaffenhed ved Corpus delicti, i det nemlig det ene Vidne bekræftede at den omgjeldende skudte Fugl var graae, det andet derimod at den var hvid, — glemte den Mulcterede ikke i et saadant Samqvem et fremdrage denne hele Sags Procedure i en saa latterlig Indklædning, og i saa vittigen snertende Riim, at det tjente til største Moerskab for Selskabet, undtagen for de 2 omtalte just og nærværende Vidner, der dog stilte maatte døje den rimede Fadæse.» — Her er ikki orð okkara, drunnur, nevnt og heldur ikki í tí pettinum, sum *C. J. Graba* hevur í sinari «Tagebuch» (1830), bls. 129, um sama sið. Graba, sum var advokatur í Kiel, var íðin náttúrugranskari, mest fuglafrøðingur, og kom hann á ferð síni vestur í Vágar. Har gisti hann hjá prestinum *Niels Johnsen Struer* (1797–1874), sum er maðurin, ið segði honum frá feroyskum brúdleyppsiði. Teir høvdú báðir verið úti í haganum um dagin (mánadagin 16. juni 1828) og sótu nú um kvøldið og telvdu og prátaðu. Struer segði frá stórbrudleypi, sum verið hevði í oyndi árið fyri (brúdleyppsmatur og »drekka: 1 oksi, 1 kúgv, 48 seyðir, 1 tunna av rugi og 1 $\frac{1}{4}$ tunna av brennivíni), men annars meiri alment frá brúdleypum. Fastur brúdleyppsmat, sigur Graba, var: «Weinsuppe (!), Ochsenbraten und Rosinenkuchen», og um drunn hevur hann hetta: «Der Schwanz des Ochsen ist mit Bändern schön ausstaffirt und wird zunächst vor das Paar gesetzt, geht dann aber um die Tafel herum, wobei jeder einen Reim sagen muss, ähnlich den alten Lebenreimen». Her er, sum hjá Landt, drunnurin av neyti (oksa).

V. U. Hammershaimb hevur skrivað annað um brúdleyp enn tað, sum stendur í «Færøsk Anthologi». Í 1846 stóð í tiðarritinum «Morskabslæsning for Den Danske Al-

mue», sum hálvbeiggi R. C. Rasks og vinur Hammers-haimbs, presturin H. K. Rask, gav út (frá 1839), grein við yvirskriftini: «Om Brøllupsskikke paa Færø. (Efter Med-delelse af Student W. Hammershaimb.)». I hesi greinini stendur hetta, sum nertur við leiðarsveinarnar: «De ledigt staaende Mandfolk søger ogsaa at tilrane sig en eller anden Gjenstand af Brudens Stads og lykkes dette, da paahviler Ledesvendene en stor Skam, og de maa vente sig at høre det næste Dag ved Bordet, naar der rimes over Oxehalen.» Frá brúðarhúskvöldinum er sagt so: «Under Maaltiden kommer en af Kokkene eller Skjænkeren ind med det bageste Stykke af Oxen; den nedhængende Hale er prydet med Silkebaand, kolort Papiir o. desl.; dette sættes nu ned foran en af Brudemændene med en lang rimmet Tale, hvori Vedkommende saa vittigt og morsomt, det er ham muligt, fortæller den slagtede Oxes Levnedsløb og hvad Andet der kan falde ham ind, endelig stiler han Rimet til en af Brudemændene og nu maa denne tage fat. Han svarer først paa det, som var rettet mod ham, fortæller derpaa morsomme Ting, hvis han med nogenlunde Lethed kan rime, og endelig henvender han sig til en af Ledesvendene, som da atter forsvarer sig og stiler Rimet tilbage imod Brudemændene, dette kan gjentages flere Gange, naar det er muntre Mænd, som kunne taale Skjemt og bide lidt fra sig igien. Paa samme Maade gaaer det hele Bordet rundt, dog ikke i nogen bestemt Orden, men til den, man sigter til i Slutningen af Rimet. Alleslags morsomme Historier komme op ved slige Lejligheder og gjøres end mere latterlige; ofte tjene dog Smaating, som ere forefaldne ved Brøllups-høitiden, til Stof for Rimeren at ralliere over; dette kaldes at irkja ivur drunnin. Til Slutning kom Brøllupsgrødeu ind; ogsaa over denne skal der rimes, men det har dog en anden Characteer, idet man her opholder sig ved at rose Brud og Brudgom, Brude-Mænd og Koner, Ledesvendene, Madens og Opvartningens Fortrinlighed

o. s. v.» — Úr tí, sum Hammershaimb í Færøsk Anthologi (I, 404–411) hevur um brúdleyp, og sum er frá seinni tið enn tað, sum umrøtt er í Morskabslæsning, loyvi eg mær at taka hetta pettið (409–10): «Brúðarmessan var hildin, sálmarnir sungnir, øll høvdu verið uppi at offra — mong bangin í hjarta, at okkurt skuldi vera skeift atborið, so sum at gloyma at bukka og neya fyri brúður og brúðgómi, tá ið tey komu utar úr kóri, tí tá vistu tey sær, at slíkt varð ikki niðurlagt, men haft á lofti við borðið til stuttleika, tá ið drunnurin, prýddur við lit-aðum bondum, var framborin av høvuðskokkinum við skemtingarrímu til gestirnar at yrkja yvir; — eingin, sum drunnurin var settur fyri, kundi skjóta hann frá sær til ein annan við borðið, fyrr enn hann hevði loyst seg við at siga okkurt, sum bar í rím.»

Á feroyskum hevur eingin, tað eg veit, greitt so gjølla frá hesum brúdleypssiðinum sum Rasmus Rasmussen í Sær er siður á landi (bls. 109–110). Fyrst greiðir hann frá, hvat ið var á nátturðaborðinum, og leggur so aftur-at: «Ein rættur, sum tó meira var til borðprýði enn til búkfyllu, mátti ikki skorta á nøkrum líkinda náttverðarborði í brúdleypi, og hann var: Drunnurin. Hesin siður, at hava drunn at ríma um við brúdleysborð, er til enn, men tá i tíðini varð ikki hugsandi til brúdleys uttan drunn. Skikkur var, at hava hann á fyrsta náttverðarborði, seinni kom tann skikkur, at hava hann við døgurðaborðið. Drunnurin var ein vælskorin hárógvva av oksa, um hann var til, ella av øðrum feitineyti, ein hárógvva av stórum feitiseyði var heldur eingin skomm. Halin mátti verða skorin so langur, sum til bar, og boygdur uppá framyvir, síðan varð drunnurin prýddur við silkibondum og blomstrum, flagg var stundum á honum við . . . Drunnurin varð fyrst settur fyri ein skilamann, og tað var ein av teimum mongu skeinkjarum, ið bar hann fram. Hann varð settur á borðið við einari rímu, sum tó ikki nýttist at vera stórt skaldaverk. Hon kundi ljóða sum so: «Hesin drunnur er

ikki av kúgv. Eg seti hann fyrir Janus á Brúgv». Hann, ið drunnin fekk, mátti sum skjótast beina hann frá sær til ein annan við einari rímu, og tað kundi nú vera ymist, hvussu menn vóru orðakringir til at ríma. Tá so ikki bar upp á rím, ella einki hópi var í, kundi láturin vera almikil.... Stundum bar á, at drunnurin kom fyrir ein, ið hevði gávurnar, og tá kundi ríman verða bæði long, fyndug og stuttlig. Tá varð lurtarð væl eftir og klappað í lögvar aftaná».

Vit venda nú afturá aftur, og spyrja: Er drunnur eiti á øðrum enn teirri uppskrýddu hárógvuni (av neyti ella seyði), sum enn á dögum gongur í brúdleypum, og sum fólk loysa seg frá við orðum, sum bera upp á rím? Jú, eisini í hvønndagslívi er drunnur eiti á tí stykkinum á krovinum, sum mest verður kallað hárógv (sagt: har-rágva; suðuroyingar siga: harrágv, styttri formur, sum er yngri), og bæði ósamansett og samansett er orðið havt um aftasta partin á livandi skapningum, ferföttum, fólk og fugli. Í Dýralæruni (bls. 65) sigur Mikkjal á Ryggi so frá, hvussu góð mjóllkkúgv eיגur at vera vaksin: «ryggurin beinur og ikki ov skarpur, drunnurin langur og breiður og ikki ov hallur». Um (livandi) seyð er orðið ofta nýtt, tá ið sagt verður frá, hvussu litt ið er (t. d. lit ella øgn niður á drunnin). Samansett orð av hesum slagnum eru t. d. drunnhvítur, sum Dr. Jakobsen hevur skrivað upp í «litorðinum»: hjølmur=drunnhvítur; drunnmorreyður (Sandoy); drunnsvartur (Skálavík), dr. Jakobsen: eygsvart=drunnsvartur; drunnlittur (Mikkjal á Ryggi: hvítur við svörtum liti, Líggjas Húsgarð: lit á drunnum, Skálavík: lit niður á drunnum, tó sigur Jóannes Dalgarð: um seyð, sum hevur svartan lit á drunnum). Drunnur er kanska ikki allastaðni «aftur-partur á fólkis», men sumstaðni er orðið nýtt so, t. d. «set teg niður á drunnum (sagt við ein smádrong)» (Mikkjal á Ryggi), «N. N. hevur brotið drunnum» (havnarmaður). Úr Sandvík hevur Jóhannes av Skarði fingið hetta (sagt

um onkun, sum ikki dugir at tiga): «Hevði tú dugað at sitið so væl á munnum sum á drunninum!»

Å Heðinsmið og Hít / og Heinafellisgrunni / hann tætt=ur stóð við lít, / ja, líka út at Drunni – so yrkti Mikkjal á Ryggi (Yrkingar, 16) Her er Drunnur mið á Vágahav= inum. Er sognin sonn (FFÆ 215), fekk miðið navn av «dirðlinum» á einum hundi. Annars er, tað eg veit, orð okkara ikki til i nøkrum staðanavni í Føroyum.

Tvey gomul samansett orð hava vit goymt okkum til nú. Tey eru: drunnskeki, m., og drunnhviti, m. Í orðabókini hjá Svabo er fyrra orðið skrivað: Drunsjekji, og týðingarnar eru hesar: «Det bageste af Laaddet, naar Faar fælde, villus l. lana circa caudam ovis; Isl. skiki, lacinia» (M); «den Uld, der sidder tilbage paa Faarets Rumpe, naar den øvrige er afrykket, villus lanæ in posteriori ovis parte remanans post vellicationem» (S¹). — Å prenti er drunnskeki nevndur í Seyðarøkt i Føroy= um (1921, bls. 26) og í Sær siður á landi (bls. 23), og úr seðlatilfarinum hjá feroysku orðabókini er nóg mikið at nevna hetta, sum maður úr Skúvoy hevur sagt Jóhannesi av Skarði: «Við royting av lambóm lata teir næstan altið ullina vera eftir á lørunum og nakað eftir á drunninum; hetta seinna eitur drunnskeki. — Bara onkur hendinga lambær, sum er so væl búgvín, verður roytt úr». Orðið skeki er, tað eg veit, í einans øðrum orði havt í somu merking sum her (um ull), og er orðið herðaskeki, sum dr. Jakobsen hevur merkt upp í Mykinesi. Íslendska orðið skiki og hjaltlendska skega kunnu eisini hava somu merking, sum -skeki hevur her. — Hitt orðið er navn á fugli: drunnhviti, m. Eftir útsjóndini er navnið so sjálvsagt («oman á drunninum er hann hvítur»), at tað skuldi verið nóg mikið at sagt, at her er lýsingarorðið drunnhvítur (í sínum «veika» formi) nýtt sum navnorð. Eg havi kortini hug her at nevna, hvat ið Nicolai Mohr í íslendsku náttúrusøgu sini (1786, bls. 32) sigur um sama fugl vesturi í Íslandi: «Procellaria Pelagica . . . Om denne

Fugl findes i Island, kan jeg ikke sige vist.. Et udstoppet Exemplar, som ieg havde taget med mig fra Færøe, viiste jeg adskillige, men ingen kiendte den, uden i Olafsfiorden, hvor nogle fortalte, at have seet en liden sort Fugl undertiden at have flojet om Aftenen over Vandet, som de ikke kiendte, men af gamle Mænd blev kaldet Drudi; rimeligt er det, at det bliver denne Fugl; thi den sees ikke i Færøe, uden om Aftenen, hvor den ligeledes flyver tæt over Vandet. Navnet er heller ikke uligt det færøske Drunqvuiti.» Drunnhvíti eitur nú í Íslandi drúði, m. (eisini sæsvala, f.). Málsliga verður ilt at finna samband ímillum hitt feroyska navnið og tað íslendska, eisini um vit nevna, at t.d. í Fugloy æt orð okkara (í hvørfalli) ikki drunnur, men druður (sbr. hvørføllini: bruður, gruður, luður, muður, o. fl.). — Svabo hevur navnið (Drunkvujti) í «Indberetninger» (bls. 8). —

Nú eru brátt mong árini liðin, síðan dr. Jakob Jakobsen rakti við, at orðið drunnur, sum hann ikki kendi úr øðrum norðanínálum enn hjaltlendskum, hevði líkindi til at vera innkomíð úr geliskum. Orðið er nevnt í «Shetlandsøernes stednavne» (1901), bls. 179, men gjöllari er sagt frá orðinum í greinini «Keltisk Indflydelse paa Færøerne» (Tingakrossur nr. 1–2 1902, sí Greinir og ritgerðir, 1957, bls. 72–78). Eg fari her at loyva mær at taka upp aftur orð Jákups, eisini tí at hetta er eitt frálikt dömi um gløgglikeia hans í rannsóknum av hesum slagnum: «Endnu kan anføres, at færøsk drunnur, Ende, Halestykke af et Kreatur, genfindes i keltisk (gælisk) Sprog i samme Betydning i Formen «dronn» (egentlig: det bageste af Ryggen). I nordiske Sprog udenfor Færøerne har jeg — bortset frá Shetlandsøerne — ikke set et eneste Eksempel paa Forekomst af dette Ord. Det kunde synes underligt, at vi ogsaa paa Legemsdelenes Omraade skulde have optaget Laaneord fra keltisk. Vi have Ord for «Ende, Halestykke» i vort eget Modersmaal. Som man ved er der imidlertid paa Færøerne til Halestykket af et slagtet Krea-

tur (Ko, Faar) knyttet en gammel Skik: ved Bryllupsfester at bekranse det nævnte Stykke med Baand og at rime derover, idet det sendes rundt ved Bordet. Skulde det være en gammel keltisk Skik, og skulde — forudsat, at der her virkelig foreligger et keltisk Laaneord — Forklaringen være at søger her? Jeg kan foreløbig kun fremsætte dette som en Formodning. Ordet «dronn» er ogsaa shetlandsks i Betydning «Rumpestykke», og det kunde tænkes, at vi havde faaet baade selve Ordet og den til «Drunnen» knyttede Skik fra Shetlandsørerne; men dette svækker jo ikke Antagelsen af keltisk Oprindelse, thi det er netop ad den Vej, at keltisk Indflydelse maa antages at være kommen til Færøerne . . . » Vit skulu leggja afturat, at dr. Jakobsen skilar tó til, at áðurnevndi siðurin við drunni er ikki til í Hjaltlandi, tað nakar veit. Í Hjaltlandsorðabókini er sagt um dronn, at orðið er «sandsynligvis af keltisk oprindelse; gæl. dronn, s., bag». —

Tað geliska orðið, sum her er um at røða, verður í miðalískum máli, upp at endanum á 11. øld, skrivað drond, seinni dronn. Eg skal nevna, at ivi er um, nær ið nd rann sama í nn í írskum; nd kann hava verið skrivað langt aftan á, at fólk var farið at siga nn. Mær skilst, at Kenneth Jackson (Common Gaelic, 1951, bls. 81) heldur broytingina vera henda i 9. øld. — Um nýtsluna av orðinum í miðalískum fekk eg í 1955 frá frú Anne O'Sullivan í Dublin (hon er ein av ritstjórunum á orðabókini, sum The Royal Irish Academy gevur út) tær upplýsingar, sum eg her beri fram.

Kønir menn vilja týða drond, dronn, í írskum miðalartekstum soleiðis: «the end of the spine, small of the back, the chine (of animals)», t. e. endin á rygginum, mjó-ryggur, ryggur (ryggjastykki) á kríatúri. Í rímu, sum ber fram falssøguna hjá týðandi plássum og greinir nøvn teirra, men sum samstundis veit nögv frá áhugaverdari trúgv og mannasiðum at greiða, er sagt frá veitslu í Tara, og eru har nevnd stykki (av neyti, hugsi eg), sum ymist

starvsfólk hevur rætt at fáa. Um tað, sum hirðbýttlingur (írskt: drúth, enskt: jester) átti at fáa, er so tikið til: «Dromanna dronna (annað handrit: dronndha) in cech threib / do drúithib, do doirseóirib» (ensk týðing: the backs, the chines in every dwelling were given to jesters and doorkeepers), Metrical Dindsenchas I, 26. 177 (ed. E. G. Gwynn. Dublin 1903). Um rygg á tarvi er orðið nýtt her: «o dela co droind» (o merkir «frá, úr», co «til, at, í»; del merkir vanliga «buppa, vørta»!), Irishe Texte III, 246. 106 (ed. Wh. Stokes og E. Windisch. Leipzig 1891). Um tarv, sum sundur var skræddur, er orðið havt í hesum «týðingum» av staðanøvnum: «tuc a lon co hÁth lúain . . . et a drond co Droing (=Droind-n-Asoil)» (he brought his loin to Áth Lúain . . . and his chine to Dronn Asail), Revue Celtique XV, 465. 29.

Nú á dögum merkir orðið (dronn, gen. druinne, pl. -a; sagt: drún; eitur eisini: druinn) mest: «kúla á (kúlutm) fólki ella øðrum livandi». Dinneen setir fram týðingarnar soleiðis: «a ridge, a protuberance; a hump on the back, a bent state of the back». Í staðanøvnum, sigur Joyce (Irish Names of Places, III, 157), at orðið merkir «a hump».

Tað fyrsta írska dömið sigur okkum frá, at siðurin at býta ella kannna vissum fólki vissar partar av krovi ella kroppi er gamalt í geliskmæltum londum. Men ikki er merkingin á tí írska orðinum rættiliga tann sami sum tann, drunnur hevur á feroyskum. Heldur ikki er frætt, at írar hava yrkt um drunn, so skyldskapurin hjá tí feroyska orðinum við tað írska er leysari enn tann skyldskapurin, vit nú fara at røða um.

Hitt skotsk-geliska tilfarið sýnir tað sama sum aðrar orðarárannsóknir av hesum slagnum, hetta, at Skotland og Suðuroyggjarnar eru nærri okkum í slikum føri enn Írland. Taka vit í hond hina gomlu megnarorðabókina frá 1828, H. S. D., kenna vit okkum beinan vegin aftur. Har verður dronn – í hvørsfalli: druinn, hjá Dwelly eisini: droinn

— týtt soleiðis: «1. A rump, the Bard's portion of the mutton, on receiving of which any one is obliged to compose a verse (uropygium, portio carnis bardo debita apud Gaëlos, et ab eo accepta, statim carmen componere solet). 2. A ridge, the back (dorsum)». Her er drunnurin, sum yrkt ella rímað verður um, sagdur at vera av seyði. So er ikki hjá James Logan (The Scottish Gaël, 1831, seinna útgáva 1876, bls. 125). Har er sagt frá, at tá ið neyt varð dripið, fekk smiðurin høvdið, innivistarmeistarın (the quartier-master) húðirnar, og píparin bar kannuna av einum hvørjum øðrum parti; drunnurin («droin=uinn, a rump»), verður lagt afturat, er tí kallaður skaldsparturin (the bard's portion), at tá ið onkur fekk (was helped to) henda partin, skuldi hann ella hon seta saman eitt ørindi, annars fingu tey hann ikki. Hjá Dwelly er tað komið afturat, at drunnurin gekk í brúdleypum.

Tað, sum her í fáum orðum er sagt um drunnsiðin í skotskgeliska økinum er so meinlikt tí, sum enn á dögum er til í Føroyum, at vit við vissu tora at siga, at haðan mugu orð og siður, beinleiðis ella óbeinleiðis, verða komin til Føroya. At fólk so eisini í øðrum londum hevur rímað uppi yvir livur (sbr. Graba) ella greyti (sbr. Hammershaimb), er víst; tað er alt nevnt í jútsku orðabókini hjá H. F. Feilberg (II, 405). Men hetta vikar ikki tí føstu grund, vit nú hava fangið undtr tilgiting dr. Jakobsens í 1901.

Åðrenn vit enda hesa greinina, skal verða greitt frá íslendskum orði, sum í ljóði líkist nógvi tí feroyska; orðið er drundur, m. Eg skal skila til, at tað, sum eg veit um hetta orðið í íslendskum handritum (tey eru øll á Landsbókasafni), havi eg fangið alt úr savninum hjá hini stóru orðabókini, sum dr. Jakob Benediktsson stendur fyri.

Drunnur í feroyskum og dronn í hjaltlendskum, bæði hesi sniðini eru komin av sama geliska formi: dronn. Meiri ivast vit í tí íslendska orðinum drundur, um hetta annars er sama orðið. Sum áður er ávist, eru elstu dømini

í írskum skrivað drond, og kanska varð sagt so (við – nd –) tiðliga í víkingatíðini. Annað er tó eisini hugsandi, um vit halda íslendska orðið vera tað sama sum tað féroyska og hjaltlendska; eg hugsi her um tað, at onnur (íslendsk) orð kunnu hava ávirkad formin. Hvussu er ella ikki, íslendska orðið er í merkingini «tað aftasta av rygginum á neyti» so líkt tí féroyska, at eg fái meg illa at trúgva, at drundur ikki hevur sama uppruna sum drunnur. Henda merkingin, eg nevndi, er til í handriti frá um 1780–90 (Lbs. 99 fol., t. e. Hannes Finsson: *Dictionarium Islandico-Latinum*): sbr. týðing Blöndals (av Suðurlandi): «hryggur, bak, einkum á kú, ryg, bag, især på kører»; sbr. eisini handritið Lbs. 220, 8vo, har týðingin er «rófubein, rassbein». Hannes Finsson hevur eisini merkingina «tað, sum hildið verður um á violin» («manubrium instrumenti musici qvod vocatur Violine»). Lbs. 220, 8vo, sigur harafturat frá, at Páll (Jónsson) skáldi (1779–1846; hann vaks upp í Vestmannaoyggjum) hevur givið upp orð drund (hvørkikyn?): «podex anus / Rumpe»; sbr. Blöndal (drundur, m.): «rass, bagdelen af et menneske». Annað handrit (19. øld), Lbs. 307, 4to, hevur: «drund: anus». Merkingin «flatus» er mær ikki kunnig uttan frá Blöndali, sum eisini sigur, at á Suðurlandi verður máliskan kveða drundrímur nýtt í merkingini «pedere». Um hetta grova ella skemtingarsama orðafellið sipar til, at onkuntið hava sunnlendingar kent siðin at ríma um drunn, tori eg einki at siga. Óhugsandi er tað ikki. – Alt samantikið fáa vit sagt hetta um tað íslendska tilfarið í vanligum máli, at drundur er helst annað snið á tí orðinum, sum í féroyskum eitur drunnur (ella druður). Men aftar at hesum skal eg leggja, at Hermann Pálsson magistari, lektor í Edinburgh, hevur givið mær henda listan við staðanøvnum, sum at vísa seg innihalda sama orðið: «1. Drundur, bær í Árnessýslu; 2. Drundur, bær á Miðnesi; 3. Drundshóll (og Drundslág), Eyyvindarhóli, Rangárvallas. 4. Drundur, hjáleiga frá Reykhólum, Barð. (Sóknarlýs.)».

SUMMARY

By about 1900 Dr. Jakob Jakobsen had discovered that quite a number of Celtic words, mostly Gaelic, were to be found in Shetland Norn (see *Shetlandsøernes Stednavne*, 1901; English edition *The Place-Names of Shetland*, 1936). He likewise showed that traces of this same influence may be observed in Faroese in his article «Keltisk Indflydelse paa Færøerne» (see *Tingakrossur*, nr. 1–2, 1902, and Jakob Jakobsen: *Greinir og Ritgerðir*, Tórshavn, 1957). Here he compares Far. drunnur «end, tail-piece of an animal», otherwise attested in Scandinavian only in Shetl. dronn, with Gael. dronn which has the same meaning. Now the Faroese use the drunnur (of sheep or cattle) at weddings to recite impromptu verses over and Dr. Jakobsen conjectured that this custom was introduced to the Faroes from the south, though nothing was remembered about the custom in Shetland. The present article refers in detail to the Faroese custom both now and formerly and adduces the fact that in the Scots Gaelic area verses were composed over the dronn of sheep or cattle, according to Dwelly this was also a custom at weddings. Thus what Dr. Jakobsen advanced as a conjecture we may now regard as certainty. Finally mention is made of Icel. drundur in the meaning «hind part of an animal's back» which must surely be the same word. Formally it resembles MIrish drond (also written dronn), though it is more likely that the Icelandic form is due to analogy with another Icelandic word or words with —nd—.

BÓKMENTIR

1. *Sigf. Blöndal*: Islandsk-Dansk Ordbog. Rvk. 1920–24.
2. *Patrick S. Dinneen*: An Irish-English Dictionary. New Edition. Dublin, 1947.
3. *Edward Dwelly*: The Illustrated Gaelic-English Dictionary. Fifth Edition. Glasgow, 1949.
4. *H. F. Fejberg*: Bidrag til en Ordbog over det jyske Almuesmål, I–IV. Kbh. 1886–1914.
5. *FFÆ=Jakob Jakobsen*: Færøske folkesagn og æventyr. Kbh. 1898–1901.
6. *Carl Julian Graba*: Tagebuch, geführt auf einer Reise nach Färö im Jahre 1828. Hamburg, 1830.
7. *V. U. Hammershaimb*: Færøsk Anthologi. Kbh. [1886–]1891.

8. *H. S. D.* = *Dictionarium Scoto-Celticum. A Dictionary of the Gaelic Language . . . Compiled and Published under the Direction of The Highland Society of Scotland. I-II.* Edinb. 1828.
9. *Kenneth Jackson*: *Common Gaelic: The Evolution of the Goedelic Languages. The Sir John Rhys Memorial Lecture, British Academy*, 1951.
10. *Jakob Jakobsen*: *Etymologisk ordbog over det norrøne sprog på Shetland. I-II.* Kbh. 1908–1921.
11. *Jakob Jakobsen*: *Shetlandsøernes Stednavne.* Kbh. 1901. (= *Aarsbøger for nordisk Oldkyndighed. II Række. 16. Bind*).
12. *Jakob Jakobsen*: *Greinir og ritgerðir.* Tórsh. 1957.
13. *P. W. Joyce*: *Origin and History of Irish Names of Places. Vol. III.* Dublin, 1913.
14. *Jørgen Landt*: *Forsøg til en Beskrivelse over Færøerne.* Kiøbenhavn, 1800.
15. *M* = *Ny kgl. Saml. 1287. fol.* (Ms., Kgl. Bibl., Kbh.).
16. *Jóannes Patursson*: *Seyðarøkt í Føroyum.* Tórsh. 1921.
17. *R. Rasmussen*: *Sær er siður á landi.* Tórsh. 1949.
18. *Mikkjal Dánjalsson á Ryggi*: *Dýralæra. I. Súgdýr.* Tórsh. 1935.
19. *Mikkjal Dánjalsson á Ryggi*: *Yrkingar.* Tórsh. 1954.
20. *S¹* = *AM 971. 4°* (Ms. Det Arnamagnæanske Institut, Kbh.)
21. *J. C. Svabo*: *Indberetninger indhentede paa en Allerñaadigst befalet Reise i Færøe i Aarene 1781 og 1782* (Ms., Rigsarkivet, Kbh.).